

goder, altsaa forinden Christendommen kom her til Landet, saa at Grindring om, hvorledes de ere komne til Præstegaardene, aldeles er gaaet tabt. Det er da Guds, som man uden at frænke Behoernes Billighedsfølelse har til fuld Raadighed, saa at man dermed kan udjævne de meget store Uligheder, som nu finde Sted, men ikke mere bør det, mellem de store og de smaa Kald. Ved en saadan Ordning som den, jeg foreslaaer, vilde ikke alene det oprindelige Forhold blive bevaret under Nutidens Former; men jeg troer, at det rette Forhold saavel mellem Menighederne og Præsterne som mellem den enkelte Menighed og det hele Kirkesamfund tillige vil blive i en ganske særdeles Grad styrket. Netop naar vi staae foran en heel ny Ordning af vore kirkelige Forhold, vil det være meget vigtigt at gaae i denne Retning, for at ikke de senere Tiders Forværgning af Forholdet skal faae for megen Magt. Jeg behøver kun at minde om den efter min Mening særdeles vigtige Foranstaltning, der ligger for i et Lovforslag om at give Menighederne Indflydelse paa Valget af deres Præster. — Ved en tidligere Leilighed har jeg søgt at stille et Forslag i den af mig antydede Retning, men paa Grund af Tankeens Nyhed maatte jeg indskrænke det saaledes, at jeg egentlig kun holdt Fremtiden aaben for dens Udførelse. Selv i denne Skikkelse fandt Forslaget ikke Bifald i det Udvalg, hvor det blev stillet, og Sagen kom ikke til nogen Behandling her i Salen. Da jeg havde den Ære at blive Medlem af Kirkecommissionen, søgte jeg, ved Siden af saavidt muligt at holde min Overbeviisning om denne Ordning's Rigtighed fast, dog tillige at komme andre Anskuelser imøde, for at bedrage Mit til, at der kunde komme en ønskelig Afgjørelse af dette vigtige Spørgsmaal. Jeg havde det Indtryk saavel af den Skrivelse, hvori den daværende Kirkeminister foreskrev os vor Op-
gave som af Commissionens hele Sammen-
sætning, at det gennem dens Forhandlinger maatte kunne lykkes at bringe en Overens-

komst om de forskjellige brændende Spørgsmaal, der vare paa Dagsordenen, tilveie, saaledes at man, om man ikke fik Mit, hvad man ønskede, dog kunde gaae ind derpaa, ogsaa fra mit Standpunkt. Jeg strakte mig saa vidt, jeg kunde og maaskee endog en Deel videre, end jeg burde; men efterhaanden som Forhandlingerne frede frem, blev jeg skuffet i dette Haab. Det Haab, jeg satte til den daværende Regjering, brast, dengang den Kirkeminister, som havde udfærdiget Skrivelsen til Commissionen, gik af, og der istedetfor ham kom en anden, som aabent her i Salen havde udtalt sig mod den Udvikling af de kirkelige Forhold, hans Forgænger havde virket for, og hvad Sammensætningen af Commissionen angaaer, var der — det ligger jo aabent for gjennem de offentliggjorte Forhandlinger, saa Enhver kan see det — flere Medlemmer, om hvilke jeg efter deres tidligere Udtalelser angaaende de forskellige Spørgsmaal og særlig angaaende dette havde haft Grund til at troe, at de kunde nærme sig den Retning, jeg fulgte, men som efterhaanden gik bort fra denne Retning og henimod den, der i Almindelighed kaldes den hoikirkelige. Derved blev det mig umuligt at følge dem, og derved skete det, at jeg i denne Sag som i andre ved sidste Behandling maatte indskrænke mig til at stemme mod Fleertallets Forslag. Det er jo naturligt, at de Mænd, som saaledes imødekam de hoikirkelige Anskuelser, ikke gjorde det uden efter deres fulde Overbeviisning om, at dette efter de anførte Grunde var det Rette, paa mig havde disse Grunde ikke denne Virkning. Jeg fulgte med levende Interesse, hvad der fremkom, men jeg tilstaaer, at jeg ikke har fundet, der er kommet noget saa særdeles Nyt frem, som man ikke kjendte fra tidligere Forhandlinger om de kirkelige Forhold. Der sad jo ogsaa i Kirkecommissionen tildeels de selvsamme Mænd, som under tidligere Forhandlinger havde udtalt sig om disse Forhold, saavel skriftligt som mundtligt, og de Grunde, der kom frem, vare væsentlig de samme, som man